

ਬਣਾ ਕੇ ਗੋਸ਼ਾਲਕ ਦੇ ਪੈਰ ਵਿਚ ਰਸੀ ਪਾਈ । ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਖੁਕਿਆ । ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਹੀ ਗੋਸ਼ਾਲਕ ਨੂੰ ਘਸੀਟਦੇ ਰਹੇ ।

ਫੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਿਕਸੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਗੋਸ਼ਾਲਕ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੋਸ਼ਾਲਕ ਮਰ ਕੇ ਅਚਯੁਤ ਦੇਵ ਲੋਕ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ । ਗੋਸ਼ਾਲਕ ਦੀ ਮੰਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਸ੍ਰਾਵਸਤੀ ਤੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਮੇਡਿਆ ਗ੍ਰਾਮ ਦੇ ਸ਼ਾਲਕੋਸ਼ਟ ਬਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਪਧਾਰੇ ।

ਗੋਸ਼ਾਲਕ ਦੀ ਤੇਜੋਲੋਸ਼ਿਆ ਦਾ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਅਸਰ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਤੇ ਪਿਆ । ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਮੁਨੀ ਨੇ ਰੇਵਤੀ ਦਵਾਰਾ ਦਿਤੀ ਵਿਜੇਰਾਪਾਕ ਦਵਾਈ ਰਾਹੀਂ ਠੀਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ।

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਠੀਕ ਹੋਣ ਜਾਣ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਗੋਸ਼ਾਲਕ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਬਾਰੇ ਅਸਰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ । ਸ੍ਰੀ ਸੰਘ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਨਾਈਆਂ । ਰੇਵਤੀ ਨੇ ਇਸ ਦਾਨ ਰਾਹੀਂ ਦੇਵ ਗਤਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ । ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਚੌਵੀ ਤੀਰਥੰਕਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਰੇਵਤੀ ਵੀ ਇਸ ਦਾਨ ਦੇ ਸਿਟੇ ਵਜੋਂ, ਤੀਰਥੰਕਰ ਬਣੇਗੀ ।

ਜਮਾਲੀ ਨੂੰ ਧਰਮ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਤਿ ਸ਼ੱਕ ਪੈਣਾ

ਉਸ ਸਮੇਂ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਘੁੰਮਦਾ ਜਮਾਲੀ ਸ੍ਰਾਵਸਤੀ ਨਗਰੀ ਦੇ ਤਿੰਦੁਕ ਬਾਗ ਵਿਚ ਪੁਜਾ । ਜਮਾਲੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬੀਮਾਰ ਸੀ । ਸਾਧੂ ਉਸ ਲਈ ਬਿਸਤਰਾ ਵਿਛਾ ਰਹੇ ਸਨ ।

ਜਮਾਲੀ ਨੇ ਸਾਧੂਆਂ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ “ ਬਿਸਤਰਾ ਵਿਛ ਗਿਆ ਹੈ ? ”

ਸਾਧੂਆਂ ਨੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ “ ਗੁਰਦੇਵ ! ਨਹੀਂ, ਅਜੇ ਵਿਛ ਰਿਹਾ ਹੈ । ”

ਸਾਧੂਆਂ ਨੇ ਇਸ ਉੱਤਰ ਨੇ ਜਮਾਲੀ ਨੂੰ ਚਕਰ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ । ਉਸਨੇ ਸੋਚਿਆ “ ਮੈਂ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਤੋਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਨੂੰ, ਕੀਤਾ ਆਖਣਾ, ਚਲਦੇ ਨੂੰ ਚਲਿਆ ਆਖਣਾ । ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਗਲਤ ਸਿੱਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਸਤਰਾ ਵਿਛਿਆ ਨਹੀਂ, ਵਿਛਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸੋ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਗੇ ਨੂੰ “ ਹੋ ਗਿਆ ” ਆਖਣਾ ਗਲਤ ਹੈ । ”

ਜਮਾਲੀ ਦਾ ਇਹ ਤਰਕ ਕਈ ਸਾਧੂਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਲਗਾ । ਉਹ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਾਧੂਆਂ ਅਤੇ ਸਾਧਵੀ ਪ੍ਰਿਯਾਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਅੱਲਗ ਘੁੰਮਣ ਲੱਗਾ ।

ਹੁਣ ਜਮਾਲੀ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਗਿਆਨੀ ਸਮਝਣ ਲੱਗਾ । ਠੀਕ ਹੋਣ ਤੇ ਜਮਾਲੀ ਵੀ ਸ੍ਰਾਵਸਤੀ ਨਗਰੀ ਤੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਚੰਪਾ ਨਗਰੀ ਦੇ ਪੂਰਨਭੱਦਰ ਬਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹੁੰਚਿਆ । ਉਥੇ ਉਸਦੀ ਚਰਚਾ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨਾਲ ਹੋਈ । ਪਰ ਜਮਾਲੀ ਨੇ ਆਖਣਾ ਹੱਠ ਨਾ ਛਡਿਆ ।

ਇਕ ਵਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਾਧਵੀ ਪ੍ਰਿਯਾਦਰਸ਼ਨਾ ਸ਼੍ਰਾਵਸਤੀ ਪਹੁੰਚੀ । ਉਸ ਨਾਲ 1000 ਸਾਧਵੀਆਂ ਹੋਰ ਸਨ ।

ਉਥੇ ਢਕ ਨਾਂ ਦਾ ਘੁਮਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ । ਜੋ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦਾ ਕੱਟੜ ਭਗਤ ਸੀ, ਉਹ ਤੱਤਵਾਂ ਦਾ ਜਾਣਕਾਰ ਵੀ ਸੀ ।

ਪ੍ਰਿਯਾਦਰਸ਼ਨਾ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਵਿਚ ਠਹਿਰ ਗਈ । ਢੱਕ ਘੁਮਾਰ ਨੇ ਸੋਚਿਆ " ਇਹ ਸਾਧਵੀ ਪ੍ਰਿਯਦਰਸ਼ਨਾ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦਾ ਚੰਗਾ ਮੌਕਾ ਹੈ । "

ਉਸ ਨੇ ਸਾਧਵੀ ਪ੍ਰਿਯਾਦਰਸ਼ਨਾ ਦੀ ਸਾੜੀ ਤੇ ਅੱਗ ਦਾ ਇਕ ਤਿਨਕਾ ਸੁੱਟ ਦਿਤਾ । ਸਾੜੀ ਸੜਦੀ ਵੇਖ ਕੇ ਪ੍ਰਿਯਾਦਰਸ਼ਨਾ ਘਬਰਾ ਗਈ । ਉਹ ਆਖਣ ਲਗੀ " ਮੇਰੀ ਸਾੜੀ ਜਲ ਗਈ " ਢੱਕ ਘੁਮਾਰ ਨੇ ਸਾਧਵੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ " ਸਾਧਵੀ ਜੀ ! ਤੁਹਾਡੇ ਸਿਧਾਂਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਤੁਹਾਡੀ ਸਾੜੀ ਕਿਥੇ ਜਲੀ ਹੈ ? ਅਜੇ ਤਾਂ ਜਲ ਰਹੀ ਹੈ । ਜਲਦੇ ਨੂੰ ਜਲਿਆ ਆਖਣਾ ਮਹਾਵੀਰ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ । ਤੁਹਾਡੇ ਮੱਤ ਅਨੁਸਾਰ ਜਲਦੇ ਹੋਏ ਨੂੰ ਹੀ ਜਲਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਫੇਰ ਤੁਸੀਂ ਜਲਦੀ ਸਾੜੀ ਜਲੀ ਕਿਉਂ ਆਖਿਆ ? "

ਢੱਕ ਘੁਮਾਰ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਾਧਵੀ ਪ੍ਰਿਯਾਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਬਹੁਤ ਅਸਰ ਪਿਆ । ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਧਵੀਆਂ ਨਾਲ ਫੇਰ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਸੰਘ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਈ ।

ਇਧਰ ਜਮਾਲੀ ਦੇ ਸਾਧੂ ਵੀ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਕੋਲ ਆਉਣ ਲਗੇ । ਬਹੁਤ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜਮਾਲੀ ਆਪਣੇ ਮੱਤ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਭੋਜਨ ਰਹਿਤ ਵਰਤ ਰੱਖ ਕੇ ਸਰੀਰ ਛਡਿਆ । ਉਹ ਮਰ ਕੇ ਲਾਤੰਕ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਕਿਲਿੰਗਵਿਸ਼ ਜਾਤ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ।

ਮੇਡੀਆ ਗ੍ਰਾਮ ਤੋਂ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮਿਥਿਲਾ ਨਗਰੀ ਪਧਾਰੇ । ਇਥੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਕੇ ਆਤਮਾ ਦਾ ਕਲਿਆਣ ਕੀਤਾ ।

ਚੌਮਾਸਾ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਮਿਥਿਲਾ ਦੇ ਪਛਮੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਗੇ ।

ਅਠਾਈਵਾਂ ਸਾਲ—

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਕੋਸ਼ਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਨਗਰਾਂ ਵਿਚ, ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ । ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਇੰਦਰਭੂਤੀ ਗੌਤਮ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚੇਲੇ ਅਗੇ ਨਿਕਲ ਆਏ । ਇਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ (ਗੌਤਮ ਸਵਾਮੀ) ਤੇ ਭਗਵਾਨ ਪਾਰਸ਼ਵਨਾਥ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚੇਲੇ ਕੇਸ਼ੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ।

ਕੇਸ਼ੀ ਨਾਲ ਗੌਤਮ ਸਵਾਮੀ ਦੀ ਵਾਰਤਾ ਦਾ ਸ੍ਰੀ ਸੰਘ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਲਾਭ ਪੁਜਾ । ਭਗਵਾਨ ਪਾਰਸ਼ਵਨਾਥ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ੰਕੇ ਦੂਰ ਹੋ ਗਏ । ਗੌਤਮ ਇੰਦਰਭੂਤੀ ਦੇ ਵਿਦਵੱਤਾ ਪੂਰਨ ਉੱਤਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ, ਕੇਸ਼ੀ ਮੁਨੀ ਨੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਪੰਜ ਮਹਾਵਰਤ ਰੂਪੀ ਧਰਮ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਲਿਆ ।

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਸ਼੍ਰਾਵਸਤੀ ਵਿਖੇ ਪਧਾਰੇ । ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਉਥੇ ਰੁਕ ਕੇ ਆਪ ਨੇ ਪੰਚਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਅਹਿਛੱਤਰਾ ਪਹੁੰਚੇ । ਇਥੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦਾ ਮੰਗਲਕਾਰੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਆਤਮ ਕਲਿਆਣ ਕੀਤਾ ।

ਅਹਿਛੱਤਰਾ ਤੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਕੁਰੂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਧਾਰੇ । ਉਥੋਂ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਹਸਤਨਾਪੁਰ ਸੀ ।

ਇਥੇ ਰਾਜਾ ਸ਼ਿਵ ਰਾਜਰਿਸ਼ੀ ਸੀ, ਜੋ ਸਭ ਕੁਝ ਛੱਡ ਕੇ ਸੰਨਿਆਸੀ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਸੀ । ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਦੀਪਾਂ, ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ੰਕਾ ਸੀ । ਜਿਸਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਉੱਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਕੇ ਸਾਧੂ ਬਣਾਇਆ ।

ਜੈਨ ਸਾਧੂ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਵ ਰਾਜਰਿਸ਼ੀ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਤਪ ਕੀਤੇ ।

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਪੁਨਿਲ ਨਾਂ ਦੇ ਸੰਨਿਆਸੀ ਦੀ ਜੈਨ ਦੀਖਿਆ ਵਰਨਣ ਯੋਗ ਹੈ ।

ਉਸਨੇ 32 ਇਸਤਰੀਆਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕੀਤਾ ਸੀ । ਸ਼ਿਵ ਰਾਜਰਿਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ । ਉਹ ਆਤਮਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਬਣ ਗਏ । ਹਸਤਨਾਪੁਰ ਤੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਕੁਰੂ, ਜਾਂਗਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ । ਇਥੋਂ ਆਪ ਜੰਗਲ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੋਕਾ ਨਗਰੀ ਪਧਾਰੇ । ਇਥੇ ਨੰਦਨ ਨਾਂ ਦਾ ਬਰੀਚਾ ਸੀ । ਇਥੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਅਗਨੀਭੂਤੀ ਤੇ ਵਾਯੂਭੂਤੀ ਗਣਧਰਾਂ ਦਾ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ।

ਮੋਕਾ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਭਗਵਾਨ, ਫੇਰ ਵਣਿਜਗ੍ਰਾਮ ਵਿਚ ਪਧਾਰੇ । ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦਾ ਇਹ ਚੌਮਾਸਾ ਇਥੇ ਗੁਜ਼ਰਿਆ ।

ਉਨੀਤਵਾਂ ਸਾਲ—

ਵਣਿਜਗ੍ਰਾਮ ਤੋਂ ਚੌਮਾਸਾ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਵਿਦੇਹ, ਮਗਧ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਗੇ । ਆਪ ਮਗਧ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਰਾਜਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਗੁਣਸ਼ੀਲ ਬਾਗ ਵਿਚ ਪਧਾਰੇ ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਰਾਜਗ੍ਰਹਿ ਵਿਚ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਉਪਾਸਕਾਂ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋਰ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਉਪਾਸਕ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ । ਜੋ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦੇ ਉਪਾਸਕਾਂ ਨਾਲ ਅਕਸਰ ਧਰਮ, ਤੱਤਵ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ।

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਇਥੇ ਆਉਣ ਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਿਆ । ਇਥੇ ਗੌਤਮ ਸਵਾਮੀ ਨੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰਾਵਕ ਦੇ 12 ਵਰਤਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ । ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ।

ਇਥੇ ਹੀ ਰਾਜਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਵਿਪੁਲਾਚਲ ਪਰਵਤ ਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਮੁਨੀਆਂ ਨੇ ਨਿਰਵਾਨਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ।

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਇਹ ਚੌਮਾਸਾ ਰਾਜਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਹੀ ਕੀਤਾ । ਚੌਮਾਸਾ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਅੰਗ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਣ ਲਗੇ ।

ਤੀਹਵਾਂ ਸਾਲ—

ਰਾਜਗ੍ਰਹਿ ਤੋਂ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਚੰਪਾ ਵਿਖੇ ਪਧਾਰੇ । ਚੰਪਾ ਤੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਆਪ ਪਰਿਸ਼ਟ ਚੰਪਾ ਪਹੁੰਚੇ । ਜੋ ਚੰਪਾ ਦਾ ਹੀ ਇੱਕ ਭਾਗ ਸੀ । ਇਥੋਂ ਦੇ ਰਾਜੇ ਸ਼ਾਲ ਉਪਰ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਾ ਭੁੰਘਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ । ਉਸਨੇ ਰਾਜਪਾਟ ਛੱਡ ਕੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦਾ ਚੇਲਾ ਬਣ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ । ਪਰ ਉਸਦੇ ਛੋਟੇ ਭਾਈ ਮਹਾਸ਼ਾਲ ਨੇ ਕੋਈ ਆਗਿਆ ਨਾ ਦਿਤੀ । ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ “ ਜੇ ਧਰਮ ਤੁਸਾਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਉਹ ਧਰਮ ਹੀ ਮੈਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ । ਜੇ ਰਾਹ ਤੁਸੀਂ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰੋਗੇ ਉਹ ਹੀ ਮੈਂ ਕਰਾਂਗਾ । ” ਮਹਾਸ਼ਾਲ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ, ਸ਼ਾਲ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਚਿੰਤਾ ਹੋਈ । ਉਸ ਦੇ ਰਾਜਪਾਟ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ।

ਆਖਿਰ ਦੋਹਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਣਜੇ ਗਾਂਗਲੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਰਾਜ ਸੰਭਾਲ ਦਿਤਾ । ਦੋਵੇਂ ਭਰਾ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਚੇਲੇ ਬਣ ਗਏ ।

ਪਰਿਸ਼ਟ ਚੰਪਾ ਤੋਂ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ, ਚੰਪਾ ਨਗਰੀ ਦੇ ਪੂਰਨ ਭੱਦਰ ਬਗੀਚੇ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ । ਇਥੇ ਚੰਪਾ ਨਿਵਾਸੀ ਕਾਮਦੇਵ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੜੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਘਰ ਦਾ ਭਾਰ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਸ਼੍ਰਾਵਕ ਦੇ 12 ਵਰਤ ਧਾਰਨ ਕੀਤੇ । ਇਸ ਨਗਰੀ ਵਿਖੇ ਹੀ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਕਾਮਦੇਵ ਸ਼੍ਰਾਵਕ ਦੇ ਧਰਮ ਵਿਚ ਦਰਿੜ੍ਹ ਰਹਿਣ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕੀਤੀ ।

ਚੰਪਾ ਤੋਂ ਚਲ ਕੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦਸ਼ਾਰਣਪੁਰ ਵਿਖੇ ਪਧਾਰੇ । ਇਥੋਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਦਸ਼ਾਰਣ ਭੱਦਰ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦਾ ਬਹੁਤ ਭਗਤ ਸੀ । ਜਦ ਉਸਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦਾ ਦਸ਼ਾਰਣਪੁਰ ਪਧਾਰਨ ਦਾ ਸਮਾਚਾਰ ਪੁੱਜਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਨਾ ਰਹੀ । ਉਸਨੇ ਸੋਚਿਆ, “ ਮੈਂ ਅੱਜ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦਾ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਵਾਗਤ ਕਰਾਂਗਾ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਚੇਲੇ ਨੇ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ । ”

ਦਸ਼ਾਰਣਭੱਦਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੋਰ ਸ਼ੇਰ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਸਜਾਇਆ । ਫੇਰ ਉਹ ਸ਼ਾਹੀ ਠਾਠ-ਬਾਠ ਨਾਲ ਹਾਥੀ ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਨਿਕਲਿਆ ।

ਦਸ਼ਾਰਣਭੱਦਰ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਨਾ, ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜੇ ਇੰਦਰ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਨਾ ਲਗਾ । ਉਸ ਇੰਦਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੇਵ ਜਾਲ ਰਾਹੀਂ, ਦਸ਼ਾਰਣਭੱਦਰ ਦਾ ਮਾਨ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ।

ਦਸ਼ਾਰਣਭੱਦਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭੁੱਲ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਗਿਆ । ਉਸਨੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦਾ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਿਆ । ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਦਸ਼ਾਰਣ ਭੱਦਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਧੂ ਬਣ ਗਿਆ ।

ਦਸ਼ਾਰਣਪੁਰ ਤੋਂ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਵਣਿਜਗ੍ਰਾਮ ਪਧਾਰੇ ।

ਇਥੇ ਸੋਮਿਲ ਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਵਿਦਵਾਨ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ । ਉਹ 500 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਅਧਿਆਪਕ ਸੀ । ਉਸਨੇ ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਵਣਿਜਗ੍ਰਾਮ ਦੇ ਦੁਤਪਲਾਸ਼ ਨਾਂ ਦੇ ਬਾਗ ਵਿਚ ਠਹਿਰੇ ਹਨ । ਉਸਨੇ ਸੋਚਿਆ " ਕਿਉਂ ਨਾ ਮੈਂ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਾਂ ? "

ਸੋਮਿਲ 100 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੀ ਧਰਮ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਿਆ । ਇਥੇ ਉਸਨੇ ਤੀਰਥ, ਯਾਤਰਾ, ਖਾਣ, ਨਾ ਖਾਣ ਯੋਗ ਵਸਤਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ।

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਉੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ, ਉਸਨੇ ਵੀ 12 ਵਰਤ ਰੂਪੀ ਜੈਨ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਧਰਮ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੱਤਵ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਸੋਮਿਲ ਨੇ ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਦੇਵ ਲੋਕ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ।

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ 30ਵਾਂ ਚੌਮਾਸਾ ਵਣਿਜਗ੍ਰਾਮ ਵਿਖੇ ਕੀਤਾ । ਇਥੇ ਵੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਇਸਤਰੀਆਂ, ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਤੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਪਾਸੋਂ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਤੋਂ ਸਨਿਆਸ ਧਰਮ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ।

ਇਕਤੀਵਾਂ ਸਾਲ—

ਵਣਿਜਗ੍ਰਾਮ ਦਾ ਚੌਮਾਸਾ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਕੋਸ਼ਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਗੇ । ਉਹ ਸਾਕੇਤ ਸ਼੍ਰਾਵਸਤੀ ਜਿਹੇ ਨਗਰਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਪੰਚਾਲ ਦੇਸ਼ ਵੱਲ ਗਏ ।

ਪੰਚਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਪਿਲ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸੀ । ਇਥੇ ਸ਼ਹਿਰਵਨ ਨਾਂ ਦਾ ਬਗੀਚਾ ਸੀ । ਇਥੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਆਪਣੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਚੇਲਿਆਂ ਨਾਲ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਪਹੁੰਚੇ ।

ਇਸੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਅੰਬਡ ਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਨਿਆਸੀ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ । ਉਹ 700 ਚੇਲਿਆਂ ਦਾ ਗੁਰੂ ਸੀ । ਉਹ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦੇ ਸ਼੍ਰਾਵਕਾਂ

ਦੇ ਵਰਤਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦਾ ਸੀ । ਉਸ ਦਾ ਬਾਹਰਲਾ ਭੋਸ ਸਨਿਆਸੀ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦਾ ਪੱਕਾ ਭਗਤ ਸੀ ।

ਅੰਬਡ 2-2 ਵਰਤ ਲਗਾਤਾਰ ਕਰਦਾ । ਉਸਨੂੰ ਤੱਪਸਿਆ ਕਾਰਣ ਅਨੇਕਾਂ ਰਿਧੀਆਂ ਸਿਧੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਪ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾਰਣ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣੇ 100 ਰੂਪ ਬਣਾ ਕੇ 100 ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਭੋਜਨ ਕਰਦਾ ਸੀ । ਲੋਕ ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਤੱਪ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸਨ । ਇਥੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਅੰਬਡ ਸਨਿਆਸੀ ਦੀ ਧਰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਸਚੀ ਲਗਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ । ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਗੌਤਮ ਨੂੰ ਅੰਬਡ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਦਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ “ ਹੇ ਗੌਤਮ ! ਅੰਬਡ ਸਨਿਆਸੀ ਮਰ ਕੇ, ਬ੍ਰਹਮ ਦੇਵ ਲੋਕ ਹਾਸਲ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਦੇਵ ਲੋਕ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ ਸਿੱਧ, ਬੁੱਧ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇਗਾ । ”

ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੈਨ ਧਰਮ ਵਿਚ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਹੈ ਭੇਖ ਦੀ ਨਹੀਂ । ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਵੈਸ਼ਾਲੀ ਵਿਖੇ ਚੌਮਾਸਾ ਕੀਤਾ ।

ਬਤੀਵਾਂ ਸਾਲ—

ਵੈਸ਼ਾਲੀ ਦਾ ਚੌਮਾਸਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਿਹਾ । ਇਥੇ ਅਨੇਕਾਂ ਆਤਮਾਵਾਂ ਨੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਆਤਮ ਕਲਿਆਣ ਕੀਤਾ ।

ਇਥੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਕਾਂਸੀ ਕੋਸ਼ਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪਧਾਰੇ । ਇਥੋਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਬੜੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ । ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ ਝੌਂਪੜੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮਹਿਲਾਂ ਤੱਕ, ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਭੇਦ ਭਾਵ ਤੋਂ ਦਿਤਾ ।

ਕਾਂਸੀ, ਕੋਸ਼ਲ ਤੋਂ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਵਿਦੇਹ ਦੇਸ਼ ਪਧਾਰੇ । ਇਥੇ ਵਣਿਜਗ੍ਰਾਮ ਦੇ ਦੁਤੀਪਲਾਸ਼ ਬਗੀਚੇ ਵਿਚ ਠਹਿਰੇ ।

ਇਥੇ ਹੀ ਗਾਂਗੇ ਨਾਂ ਦੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਪਾਰਸ਼ਵਨਾਥ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਮੁਨੀ ਨੇ ਆਪ ਨਾਲ ਨਰਕ, ਸਵਰਗ, ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ, ਜੀਵ ਅਜੀਵ ਅਤੇ ਲੋਕ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ।

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਸੁੰਦਰ ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਉੱਤਰ ਸੁਣ ਕੇ ਗਾਂਗੇ ਮੁਨੀ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਪਾਰਸ਼ਵ ਨਾਥ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਅਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਹੀ ਹਨ ।

ਉਹ ਗਾਂਗੇ ਮੁਨੀ ਨੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੂੰ ਵਿਧੀ ਸਹਿਤ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਤਾ । ਫੇਰ ਉਸਨੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਪੰਜ ਮਹਾਵਰਤ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲਏ ।

ਗਾਂਗੇ ਮੁਨੀ ਅਨੇਕਾਂ ਸਾਲ ਸਾਧੂ ਜੀਵਨ ਗੁਜ਼ਾਰ ਕੇ ਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਅਨੇਕਾਂ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਕਲਿਆਣ ਕਰਦੇ ਵਾਪਸ ਵੈਸ਼ਾਲੀ ਪਹੁੰਚੇ ।

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਇਹ ਚੌਮਾਸਾ ਵੈਸ਼ਾਲੀ ਵਿਖੇ ਕੀਤਾ । ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਾਧੂ ਤੇ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਧਰਮ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ।

ਤੇਤੀਵਾਂ ਸਾਲ—

ਵੈਸ਼ਾਲੀ ਦਾ ਚੌਮਾਸਾ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ ਆਪ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਾਜਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਗੁਣਸ਼ੀਲ ਬਗੀਚੇ ਵਿਚ ਠਹਿਰੇ ।

ਇਥੇ ਗੌਤਮ ਇੰਦਰਭੂਤੀ ਨੇ ਸ਼੍ਰਾਵਕ ਦੇ 12 ਵਰਤਾਂ ਸਬੰਧੀ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ । ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤੀ ਸੂਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਹੈ ।

ਇਥੇ ਹੀ ਗੌਤਮ ਸਵਾਮੀ ਨੇ ਸਰੀਰ ਤੇ ਆਤਮਾ ਸਬੰਧੀ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਗੌਤਮ ਸਵਾਮੀ ਨੇ ਕੇਵਲੀ ਸਬੰਧੀ ਕਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਦਿੱਤੇ ।

ਰਾਜਗ੍ਰਹਿ ਤੋਂ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਅੰਗ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ । ਉਥੇ ਚੰਪਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿਸ਼ਟ ਚੰਪਾ ਵਿਚ ਘੁੰਮੇ । ਪ੍ਰਿਸ਼ਟ ਚੰਪਾ ਵਿਖੇ ਪਿਠਰ ਤੇ ਗਾਗਲੀ ਨੇ ਸਾਧੂ ਧਰਮ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ।

ਇਥੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਘੁੰਮਦੇ ਹੋਏ ਰਾਜਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਗੁਣਸ਼ੀਲ ਬਗੀਚੇ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ । ਇਸ ਬਗੀਚੇ ਦੇ ਆਸਪਾਸ ਕਈ ਮਤਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂ ਵੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦੇ ਸਨ । ਇਸ ਚਰਚਾ ਦਾ ਹੀ ਸਿਟਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਧੂ ਤੇ ਗ੍ਰਹਿਸਥੀ ਆਪਣੇ ਸ਼ੰਕੇ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ, ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਸਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਮਤਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸਿਧ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ (1) ਕਾਲੋਦਾਈ (2) ਸ਼ੈਲੋਦਾਈ (3) ਸੇਵਾਲੋਦਾਈ (4) ਉਦਕ (5) ਨਾਮੋਉਦਕ (6) ਅੰਨਪਾਲ, ਸ਼ੇਵਾਲ (8) ਸੰਖਪਾਲ (9) ਸੁਹਸਤੀ ਅਤੇ (10) ਗਾਥਾਪਤੀ ।

ਇਸੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਮਿਰਦੁਕ ਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਜੈਨ ਵਿਦਵਾਨ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੂਸਰੇ ਮਤਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ 6 ਦਰਵ, ਸਵਰਗ, ਨਰਕ ਸਬੰਧੀ ਕਈ ਸ਼ੰਕੇ ਸਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ “ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਰਿਦੁਕ, ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦਾ ਪੱਕਾ ਭਗਤ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਜਾਣਕਾਰ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਚੱਲ ਕੇ, ਮਰਿਦੁਕ ਨਾਲ ਧਰਮ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ।” ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਸਾਰੇ ਦੂਸਰੇ ਮਤਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਗੁਰੂ ਮਰਿਦੁਕ ਨਾਂ ਦੇ ਜੈਨ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਕੋਲ ਆਏ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਬੜੇ ਤਰਕ ਤੇ ਬੁਧੀ ਨਾਲ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ 6 ਦਰਵਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲਿਆ ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਦੇ ਮਨ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਦੂਰ ਹੋ ਗਿਆ । ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮਰਿਦੁਕ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਆਇਆ । ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦਾ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਿਆ ।

ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਸਾਰੀ ਸਭਾ ਵਿੱਚੋਂ ਮਰਿਦੁਕ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ “ ਮਰਿਦੁਕ ! ਜੇ ਤੂੰ ਦੂਸਰੇ ਮਤਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਦਿਤੇ ਹਨ, ਉਹ ਮੇਰੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ । ਹਰ ਸਾਧੂ ਤੇ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰਤ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਬਿਨਾਂ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਦੂਸਰੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕ੍ਰਿਆਕਾਂਡ ਬੇਕਾਰ ਹਨ । ”

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਮੁੱਖੋਂ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਸੁਣ ਕੇ ਮਰਿਦੁਕ ਨੂੰ ਆਤਮ ਸੰਤੋਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ । ਮਰਿਦੁਕ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਗਣਧਰ ਗੌਤਮ ਨੂੰ ਦਸਿਆ “ ਹੇ ਗੌਤਮ ! ਮਰਿਦੁਕ, ਸਾਧੂ ਜੀਵਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਮਰਥ ਹੈ, ਪਰ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਧਰਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰੇਗਾ । ਇਹ ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਸ਼ੁਭ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਸਿਟੇ ਵਜੋਂ ਮਰ ਕੇ ਅਰੁਣਾਭ ਵਿਮਾਨ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ । ”

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਇਹ ਚੰਮਾਸਾ ਰਾਜਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਕੀਤਾ ।

ਚੌਤੀਵਾਂ ਸਾਲ—

ਰਾਜਗ੍ਰਹਿ ਤੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਮਗਧ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪਿੰਡਾਂ, ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਗਏ । ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਫੇਰ ਰਾਜਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਗੁਣਸ਼ੀਲ ਬਗੀਚੇ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ । ਉਥੇ ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਾਧੂ ਤੇ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਦੇ ਵਰਤ ਧਾਰਨ ਕੀਤੇ ।

ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਘਟਨਾ ਹੋਈ । ਗੌਤਮ ਇੰਦਰਭੂਤੀ ਨੇ ਦੂਸਰੇ ਮਤਾਂ ਦੇ ਇਕੱਲੇ ਇਕੱਲੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਤੇ । ਇਹ ਇਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਧਰਮ ਤੱਤਵ ਚਰਚਾ ਸੀ ।

ਇਸ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਹੋਰ ਧਰਮ ਗੁਰੂ ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਗਏ, ਪਰ ਕਾਲੋਦਈ ਧਰਮ ਗੁਰੂ ਦੀ ਤੱਸਲੀ ਨਾ ਹੋਈ । ਉਹ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੀ ਧਰਮ ਸਭਾ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਲੋਦਈ ਨੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੂੰ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ । ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਤੇ ਸੁਖਾਲੇ ਉਤਰਾਂ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ, ਕਾਲੋਦਈ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦਾ ਚੇਲਾ ਬਣ ਗਿਆ । ਕਾਲੋਦਈ ਨੇ 12 ਅੰਗ ਸ਼ਾਸ਼ਤਰਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ।

ਰਾਜਗ੍ਰਹਿ ਤੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨਾਲੰਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਪਧਾਰੇ । ਇਹ ਅਮੀਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਸੀ । ਇਥੇ ਲੈਬ ਨਾਂ ਦਾ ਜੈਨ ਉਪਾਸਕ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ । ਉਸਦਾ ਹਸਤੀਆਮ ਨਾਂ ਦਾ ਬਾਗ ਸੀ ।

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ, ਉਸ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਉਸ ਬਗੀਚੇ ਵਿਚ ਠਹਿਰੇ । ਇਥੇ ਹੀ ਗੌਤਮ ਸਵਾਮੀ ਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਪਾਰਸ਼ਵਨਾਥ ਦੇ ਪੇਂਡਾਲ ਪੁੱਤਰ ਉਦਕ ਨਾਂ ਦੇ ਚੇਲੇ ਮਿਲੇ । ਉਦਕ ਨੇ ਗੌਤਮ ਸਵਾਮੀ ਤੋਂ ਹਿੰਸਾ, ਅਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਸ਼ਚਿਤ ਸਬੰਧੀ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ । ਉਦਕ ਬਹੁਤ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਧੂ ਸੀ । ਉਸਦੇ ਮਨ ਤੇ ਗੌਤਮ

ਸਵਾਮੀ ਦੀ ਧਰਮ ਚਰਚਾ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਅਸਰ ਹੋਇਆ । ਉਹ ਉਦਕ ਆਪਣੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦਾ ਪੰਜ ਮਹਾਵਰਤ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਸਾਧੂ ਬਣ ਗਿਆ ।

ਇਸੇ ਸਾਲ ਜਾਲੀ, ਮਿਆਲੀ ਨਾਂ ਦੇ ਸ਼੍ਰੇਣਿਕ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਵਿਪੁਲਚਲ ਪਰਵਤ ਸ਼ਰੀਰ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕੀਤਾ ।

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਇਹ ਚੌਮਾਸਾ ਨਾਲੰਦਾ ਨਗਰੀ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ।

ਪੈਂਤੀਵਾਂ ਸਾਲ—

ਨਾਲੰਦਾ ਦਾ ਚੌਮਾਸਾ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦੇਹ ਦੇਸ਼ ਪਹੁੰਚੇ । ਇਸ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵੈਸ਼ਾਲੀ ਦੇ ਪਾਸ ਹੀ ਵਣਿਜਗ੍ਰਾਮ ਸੀ । ਇਹ ਨਗਰ ਵਿਉਪਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿਧ ਕੇਂਦਰ ਸੀ । ਇਸ ਪਾਸ ਗੰਡਕੀ ਨਦੀ ਵਹਿੰਦੀ ਸੀ ।

ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਬੜੇ ਬੜੇ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਠੀਆਂ ਤੇ ਗੋਦਾਮ ਸਨ । ਇਥੇ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਜੈਨ ਵਿਉਪਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ।

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਦੁਤੀਪਲਾਸ਼ ਬਗੀਚੇ ਵਿਚ ਠਹਿਰੇ । ਧਰਮ ਸਭਾ ਹੋਈ ! ਹੋਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੀ ਧਰਮ ਸਭਾ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ । ਇਥੇ ਉਸਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਤੋਂ ਪੁਛੇ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਨ, ਕਾਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਸਬੰਧੀ ਸਨ ।

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਤੋਂ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ । ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਜਨਮ ਦਸਿਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਫਰਮਾਇਆ “ਹੇ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ! ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਵਿਚ ਤੂੰ ਮਹਾਂਬਲ ਨਾਂ ਦਾ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਸੀ । ਉਸ ਜਨਮ ਵਿਚ ਵੀ ਤੂੰ ਜੈਨ ਸਾਧੂਆਂ ਦੀ ਧਰਮ ਚਰਚਾ ਸੁਣਦਾ ਸੀ । ਉਸ ਧਰਮ ਚਰਚਾ ਦੇ ਸਿਟੇ ਵਜੋਂ ਤੂੰ ਵੀ ਜੈਨ ਸਾਧੂ ਬਣ ਗਿਆ । ਅਨੇਕਾਂ ਸਾਲ ਜੈਨ ਸਾਧੂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਗੁਜਾਰਦੇ ਤੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਵਿਚ ਦੇਵਤਾ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ।”

“ਸਾਗਰੋਪਮ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰਕੇ ਤੂੰ ਸੁਦਰਸ਼ਨਾ ਨਾਂ ਦਾ ਸੇਠ ਬਣਿਆ । ਤੇਰੇ ਪਿਛਲੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ ਕਿ ਤੈਨੂੰ ਧਰਮ ਸਭਾ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ । ਤੇਰਾ ਧਰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਕਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ।” ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਦਾ ਵਰਨਣ ਸੁਣ ਕੇ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਾਤੀ ਸਿਮਰਨ ਗਿਆਨ (ਪਿਛਲੇ ਜਨਮਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ) ਹੋ ਗਿਆ । ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ।

ਉਸਦੇ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਸੁਭ ਕਰਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਲਈ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਰਾਹ ਖੋਲ ਦਿੱਤਾ ।

ਉਸਨੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਪਾਸੋਂ ਸਾਧੂ ਧਰਮ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ । ਸਾਧੂ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਉਸਨੇ 14 ਪੁਰਵਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ।

ਅੰਤ ਸਮੇਂ 12 ਸਾਲ ਸਾਧੂ ਜੀਵਨ ਗੁਜਾਰਕੇ, ਉਸਨੇ ਨਿਰਵਾਨ ਪੱਦ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ । ਇਕ ਦਿਨ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਤੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈ ਕੇ ਗੋਤਮ ਸਵਾਮੀ ਭੋਜਨ ਮੰਗਣ

ਲਈ ਵਣਿਜਗ੍ਰਾਮ ਪਹੁੰਚੇ । ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਸੁਣਿਆ ਕਿ " ਆਨੰਦ ਨਾਂ ਦੇ ਸ਼੍ਰਾਵਕ ਨੂੰ ਕੋਲਾਂਗ ਸ਼ਨੀਵੇਸ਼ ਵਿਖੇ ਅਵਧੀ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਪੂਰਵ, ਦੱਖਣ, ਪੱਛਮ ਲੁਣ ਸਮੁੰਦਰ ਤੱਕ 500 ਯੋਜਨ ਉੱਤਰ ਦੇ ਸ਼ੂਦਰ ਹਿਮਵਰਸ਼ਧਰ, ਉਪਰ ਸੋਧਰਮਕਲਪ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਲੋਲਚੁਮਾਂ ਨਾਂ ਦੀ ਨਰਕ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹਰ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਤੇ ਵੇਖਦਾ ਹੈ । " ਗੋਤਮ ਸਵਾਮੀ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਲ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਆਇਆ।

ਉਹ ਆਨੰਦ ਉਪਾਸ਼ਕ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ । ਆਨੰਦ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਚੁਕਾ ਸੀ। ਸਿਟੇ ਵਜੋਂ ਘਰ ਆਏ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਨਾ ਕਰ ਸਕਿਆ । ਆਨੰਦ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਤੇ ਗੋਤਮ ਸਵਾਮੀ ਉਸ ਕੋਲ ਆਏ । ਆਨੰਦ ਨੇ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਤਾ ।

ਗੋਤਮ ਸਵਾਮੀ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਰਲ ਸਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਨੰਦ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਫੈਲੀ ਸਾਰੀ ਚਰਚਾ ਦੱਸੀ । ਫੇਰ ਪੁਛਿਆ " ਹੇ ਆਨੰਦ ! ਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ? "

ਆਨੰਦ ਨੇ ਕਿਹਾ " ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਧਰਮ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਅਵਧੀ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਜੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦਾ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਠੀਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਸਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਜੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਸਭ ਠੀਕ ਹੈ ।

ਗੋਤਮ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ, " ਸ਼੍ਰਾਵਕ ਨੂੰ ਅਵਧੀ ਗਿਆਨ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇੰਨਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਹੀਂ, ਜਿੰਨਾ ਤੂੰ ਆਖਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਹੇ ਆਨੰਦ ਤੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਲਈ ਪ੍ਰਾਸ਼ਚਿਤ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । "

ਆਨੰਦ ਨੇ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਪੁਛਿਆ, " ਹੇ ਗੋਤਮ ! ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਧਰਮ ਵਿਚ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਸ਼ਚਿਤ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ? ਗੋਤਮ ਨੇ ਸਰਲਤਾ ਨਾਲ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ " ਹੇ ਆਨੰਦ ਅਜਿਹਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ । " ਆਨੰਦ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, " ਜੇ ਜੈਨ ਧਰਮ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪ੍ਰਾਸ਼ਚਿਤ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਸਾਂ ਗਲਤ ਆਖਿਆ ਹੈ "।

ਗੋਤਮ, ਆਨੰਦ ਦੇ ਇਸ ਸਪਸ਼ਟ ਉੱਤਰ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਸ਼ੱਕ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਏ । 14000 ਸਾਧੂਆਂ ਦਾ ਮੁਖੀਆ ਗੋਤਮ ਇੰਦਰਭੂਤੀ ਭੋਜਨ ਲੈ ਕੇ ਸਿਧਾ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਕੋਲ ਪੁਜਾ । ਗੋਤਮ ਨੇ ਆਨੰਦ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸਾਰੀ ਗਲਬਾਤ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੂੰ ਦੱਸੀ।

ਫੇਰ ਗੋਤਮ ਨੇ ਪੁਛਿਆ " ਭਗਵਾਨ ! ਆਨੰਦ ਸੱਚਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੈਂ । "

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ, " ਹੇ ਗੋਤਮ ! ਤੇਰਾ ਕਥਨ ਨਿਰਮੂਲ ਹੈ। ਆਨੰਦ ਦਾ ਆਖਣਾ ਠੀਕ ਹੈ, ਤੂੰ ਫੌਰਨ ਜਾ ਕੇ ਆਨੰਦ ਤੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗ ।

ਗੋਤਮ ਸਵਾਮੀ ਨੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦਾ ਕਥਨ ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਪਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਆਨੰਦ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗ ਕੇ ਪ੍ਰਾਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ।

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਇਹ ਚੌਮਾਸਾ ਵੈਸ਼ਾਲੀ ਵਿਖੇ ਗੁਜਾਰਿਆ ।

ਛੱਤੀਵਾਂ ਸਾਲ—

ਵੈਸ਼ਾਲੀ ਚੰਮਾਸਾ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਕੰਸਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਖੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਗੇ । ਅਨੇਕਾਂ ਜੀਵ ਆਤਮਾਵਾਂ ਦਾ ਕਲਿਆਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਆਪ ਸਾਕੇਤ ਨਗਰ ਪਹੁੰਚੇ । ਸਾਕੇਤ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਗਰ ਸੀ । ਉਥੇ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦਾ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਜਿਨਦੇਵ ਸੇਠ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ । ਉਹ ਅਨੇਕਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵਿਉਪਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ ।

ਇਕ ਵਾਰ ਜਿਨਦੇਵ ਉਪਾਸਕ ਮਲੇਛ ਦੇਸ਼ ਪਹੁੰਚਿਆ । ਉਸ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕੋਟੀਵਰਸ਼ ਸੀ । ਉਥੋਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਕਿਰਾਤ ਰਾਜ ਸੀ । ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰਿਵਾਜ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਨਦੇਵ, ਰਾਜਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਵਿਉਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈਣ ਲਈ ਆਇਆ । ਜਿਨਦੇਵ ਨੇ ਕਿਰਾਤਰਾਜ ਅਗੇ ਬਹੁਮੁਲੇ ਵਸਤਰ, ਮਣੀ ਅਤੇ ਰਤਨ ਭੇਂਟ ਕੀਤੇ ।

ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਇਹ ਬਹੁਮੁਲੇ ਰਤਨ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਆਏ । ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਣ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਰਤਨ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਖਜਾਨੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਨ ।

ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਜਿਨਦੇਵ ਨੂੰ ਵਿਉਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿਤੀ । ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕਿਰਾਤ ਰਾਜ ਦੇ ਜਿਨਦੇਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਦੇ ਪੁਛਿਆ, “ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸੁੰਦਰ ਰਤਨ ਤੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇਥੇ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ?

ਜਿਨਦੇਵ ਨੇ ਹਥ ਜੋੜਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, “ ਮਹਾਰਾਜ ! ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਰਤਨਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧੀਆ ਰਤਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ” ਕਿਰਾਤ ਰਾਜੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, “ ਮਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਸਾਰੇ ਰਤਨ ਖਰੀਦ ਲਵਾਂ । ਪਰ ਤੁਹਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜੇ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਹਾਂ । ”

ਜਿਨਦੇਵ ਨੇ ਕਿਰਾਤ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਤਾ ਕਿ ਉਹ (ਜਿਨਦੇਵ) ਸਾਕੇਤ ਦੇ ਰਾਜੇ ਤੋਂ ਜਲਦ ਹੀ ਤੁਹਾਡੀ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈ ਦੇਵੇਗਾ ।

ਜਿਨਦੇਵ ਸਾਕੇਤ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਉਪਾਰੀ ਸੀ । ਸਾਕੇਤ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸ਼ਤਰੂਜੈ ਜਿਨਦੇਵ ਦੀ ਬਹੁਤ ਇਜ਼ਤ ਕਰਦਾ ਸੀ ।

ਜਿਨਦੇਵ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ । ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸ਼ਤਰੂਜੈ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲਣ ਤੇ ਕਿਰਾਤ ਰਾਜ ਤੇ ਜਿਨਦੇਵ ਸਾਕੇਤ ਵੱਲ ਨੂੰ ਆ ਗਏ । ਕਿਰਾਤ ਰਾਜ, ਜਿਨਦੇਵ ਦੇ ਘਰ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਰਿਹਾ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਸਾਕੇਤ ਦੇ ਬਾਗ ਵਿਚ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਪਧਾਰੇ । ਰਾਜਾ ਸ਼ਤਰੂਜੈ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਪਰਜਾ ਨਾਲ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦਾ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਨ ਲਈ ਸੜਕਾਂ, ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਜਲੂਸ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿੱਚ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਸੀ ।

ਰਾਜਾ ਸਤਰੂਜੈ ਦੇ ਇਸ ਜਲੂਸ ਬਾਰੇ ਕਿਰਾਤ ਰਾਜ ਨੇ ਪੁਛਿਆ, " ਰਾਜਾ ਕਿਥੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ? ਕੀ ਕੋਈ ਯੁੱਧ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸ਼ਾਦੀ ਹੈ ? "

ਜਿਨਦੇਵ ਨੇ ਉਤਰ ਦਿਤਾ, " ਹੇ ਕਿਰਾਤ ਰਾਜ ! ਸਾਡਾ ਰਾਜਾ ਕਿਸੇ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਿਹਾ । "

ਕਿਰਾਤ ਰਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਉੱਤਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, " ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਰਤਨਾਂ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਦਾ, ਸਭ ਤੋਂ ਬੜਾ ਵਿਉਪਾਰੀ ਆਇਆ ਹੈ । "

ਕਿਰਾਤ ਰਾਜ ਨੇ ਜਿਨਦੇਵ ਨੂੰ ਸੁਝਾਉ ਦਿਤਾ, " ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਦੋਵੇਂ ਉਸ ਰਤਨਾਂ ਦੇ ਵਿਉਪਾਰੀ ਕੋਲ ਚਲਦੇ ਹਾਂ । ਜੇ ਕੋਈ ਰਤਨ ਪਸੰਦ ਆਇਆ ਤਾਂ ਖਰੀਦ ਲਵਾਂਗੇ । "

ਕਿਰਾਤ ਰਾਜ ਦੇ ਇਹ ਆਖਣ ਤੇ ਜਿਨਦੇਵ ਕਿਰਾਤ ਰਾਜ ਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੀ ਧਰਮ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਲੈ ਗਿਆ । ਉਥੇ ਉਸਨੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰ ਉਪਰ ਝੁਲਦੇ ਤਿੰਨ ਛਤਰ ਵੇਖੇ । ਉਹ ਸੰਸਾਰਿਕ ਰਤਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਭੁੱਲ ਗਿਆ । ਉਹ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦਾ ਸਿੰਘਾਸਨ ਵੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ।

ਉਸਨੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ । " ਹੇ ਭਗਵਾਨ ! ਰਤਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ ? ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਉਤਰ ਦਿਤਾ " ਹੇ ਕਿਰਾਤ ਰਾਜ ! ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਤਨ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਹਨ (1) ਦਰਵ ਰਤਨ (2) ਭਾਵ ਰਤਨ ।

ਪਹਿਲੇ ਦਰਵ ਰਤਨ ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਸੰਸਾਰਿਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਨੇਕਾਂ ਗਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭਟਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਨ । ਲੋਭ ਅਤੇ ਪਾਪ ਦੀ ਖਾਨ ਹਨ । ਇਹ ਰਤਨ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਕੀਮਤੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਸੁੱਖ ਇਸ ਜਨਮ ਵਿੱਚ ਹੀ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ।

ਦੂਸਰਾ ਭਾਵ ਰਤਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸੁੱਖ ਅਨੰਤਾਂ ਜਨਮਾਂ ਤੱਕ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਸਮਿਅਕ । ਇਹ ਭਾਵ ਰਤਨ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਹਨ (1) ਸਮਿਅਕ ਦਰਸ਼ਨ (ਸਹੀ ਦੇਖਣਾ) (2) ਸਮਿਅਕ ਗਿਆਨ (ਸਹੀ ਜਾਣਨਾ) ਅਤੇ (3) ਸਮਿਅਕ ਚਰਿਤੱਤਰ (ਸਹੀ ਅਮਲ ਕਰਨਾ)

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਮੁਖੋਂ ਸਚੇ ਭਾਵ ਰਤਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸੁਣ ਕੇ ਰਾਜਾ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ । ਉਸਨੇ ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ " ਪ੍ਰਭੂ ! ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਭਾਵ ਰਤਨ ਦੇਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਕਰੋ । " ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਸਾਧੂ ਦਾ ਭੋਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ । ਕਿਰਾਤ ਰਾਜ ਨੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਤੋਂ ਸਾਧੂ ਦੀਖਿਆ ਧਾਰਨ ਕੀਤੀ । ਫੇਰ ਕਿਰਾਤ ਮੁਨੀ ਨੇ ਵੀ 12 ਅੰਗ ਅਤੇ 14 ਪੂਰਵਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ।

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਸਾਕੇਤ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਚਾਲ ਦੇਸ਼ ਪਧਾਰੇ । ਇਸਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕਾਪਿਲ ਸੀ । ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਇਥੇ ਗੁਜਾਰੇ । ਕਾਪਿਲ ਤੋਂ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਸੂਰਸੈਨ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਮਥੁਰਾ,

ਸ਼ੇਰਿਆਪੁਰ ਅਤੇ ਨੰਦੀਪੁਰ ਵਿਖੇ ਪਧਾਰੇ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਤੇ ਸਾਧੂ ਧਰਨ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ । ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਇਥੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਕੇ ਫੇਰ ਵਾਪਸ ਵਿਦੇਹ ਦੇਸ਼ ਆ ਗਏ ।

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਇਹ ਚੌਮਾਸਾ ਮਿਥਿਲਾ ਨਗਰੀ ਵਿਖੇ ਬਿਤਾਇਆ ।

ਸੈਂਤੀਵਾਂ ਸਾਲ—

ਮਿਥਿਲਾ ਚੌਮਾਸਾ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਵਿਦੇਹ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਦੇ ਮਗਧ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਰਾਜਗ੍ਰਹਿ ਪਧਾਰੇ ।

ਇਥੇ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਧਰਮ ਸਭਾ ਗੁਣਸ਼ੀਲ ਨਾਂ ਦੇ ਬਗੀਚੇ ਵਿਚ ਲਗੀ । ਇੱਥੇ ਦੂਸਰੇ ਮਤਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਜੈਨ ਸਾਧੂਆਂ ਨਾਲ ਕਈ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਧਰਮ ਚਰਚਾ ਹੋਈ । ਇਸ ਧਰਮ ਚਰਚਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਾ, ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ ਸੀ ।

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਸਾਧੂਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਦੂਸਰੇ ਮਤਾਂ ਦੇ ਸਾਧੂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ । ਇੱਥੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁਖ ਚੇਲੇ ਕਾਲੋਦਈ ਨੇ ਕਈ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ । ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਰਮ ਦਾ ਫਲ, ਪੁਦਗਲ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅੱਗ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹਿੰਸਾ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਮੁਖ ਹਨ । ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲਈ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਕਰਮ ਸਬੰਧੀ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ।

ਕਾਲੋਦਈ - “ ਹੇ ਭਗਵਾਨ ! ਜੀਵ ਬੁਰੇ ਫੁੱਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਰਮ ਖੁਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕੀ ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ ?

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ - “ ਹਾਂ ਕਾਲੋਦਈ, ਇਹ ਗੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵ ਬੁਰਾ ਫਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ।

ਕਾਲੋਦਈ - “ ਹੇ ਭਗਵਾਨ ! ਜੀਵ ਅਜਿਹਾ ਬੁਰਾ ਫਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਰਮ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦੇ ਹੋਣਗੇ ?

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ - “ ਹੇ ਕਾਲੋਦਈ ! ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਹਾਂ । ਜਿਵੇਂ ਬਹੁਤ ਸਵਾਦੀ ਰਸ ਵਾਲਾ ਖਾਣਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਉਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਜ਼ਹਿਰ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ । ਭੋਜਨ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਦ ਜ਼ਹਿਰ ਦਾ ਅਸਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਹੀ ਖਾਣਾ ਸ਼ਰੀਰ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਹੋ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਰੂਪ, ਰਸ, ਗੰਧ ਅਤੇ ਸਪਰਸ਼ ਤੇ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ।

ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਦ ਜੀਵ ਹਿੰਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਝੂਠ ਬੋਲਦਾ ਹੈ, ਚੋਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਵਰਤ ਤੇੜਦਾ ਹੈ, ਜਰੂਰਤ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਰੋਧ,

ਮਾਨ, ਧੋਖਾ, ਲੋਭ, ਰਾਗ (ਲਗਾਉ) ਦਵੇਸ਼ (ਬੁਰੀ ਭਾਵਨਾ) ਕਲੇਸ਼, ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ, ਚੁਗਲੀ, ਮਿਥਿਆਤਵ (ਕੂੜ) ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਭ ਕਰਮ ਉਸ ਜੀਵ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਅਗਿਆਨਤਾ ਕਾਰਨ ਉਹ ਇਸ ਦਾ ਫਲ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ । ਸਿਟੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਬੁਰੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਫਲ ਬਹੁਤ ਭੈੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇ ਭੋਗਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਹੀ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਕਾਲੋਦਈ- ਭਗਵਾਨ ! ਜੀਵ ਸੁਭ ਫਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਰਮ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ।

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ - ਹਾਂ, ਕਾਲੋਦਈ ! ਜੀਵ ਸੁਭ ਫਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਰਮ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ।

ਕਾਲੋਦਈ- ਜੀਵ ਸੁਭ ਫਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਰਮ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ?

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ - " ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭੋਜਨ ਕਰੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਵਾਈ ਮਿਲੀ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹਾ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਭੋਜਨ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲਗੇਗਾ, ਪਰ ਜਦ ਖਾ ਚੁਕੇਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਭੋਜਨ ਦੇ ਸਿਟੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੇ ਬਲ ਰੂਪ ਆਦਿ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੇ ਹਿੰਸਾ, ਝੂਠ, ਚੋਰੀ ਆਦਿ ਭੈੜੇ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ, ਕਰੋਧ ਆਦਿ ਤੇ ਕਾਬੂ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਜੀਵ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਛਡਣਾ ਔਖਾ ਲਗੇਗਾ, ਪਰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਸਨੂੰ ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੀਵ ਸੁਭ ਫਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕਰੇਗਾ ।

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਕਾਲੋਦਈ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਦਿਤੇ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ, ਉਤਰਾਂ ਦਾ ਸਾਰੀ ਧਰਮ ਸਭਾ ਨੇ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ।

ਇਸੇ ਸਾਲ ਪ੍ਰਭਾਸ ਗਨਧਰ ਦਾ ਵਿਪੁਲਾਚਲ ਪਹਾੜ ਤੇ ਨਿਰਵਾਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਾਧੂ ਤੇ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਧਰਮ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ।

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਇਹ ਚੌਮਾਸਾ ਰਾਜਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਕੀਤਾ ।

ਅੱਠਤੀਵਾਂ ਸਾਲ-

ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਮਗਧ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ, ਸ਼ਹਿਰਾਂ, ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ । ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਵਾਪਸ ਫੇਰ ਰਾਜਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਗੁਣਸ਼ੀਲ ਬਗੀਚੇ ਵਿਚ ਪਧਾਰੇ । ਇਥੇ ਗਣਧਰ ਇੰਦਰਭੂਤੀ ਗੌਤਮ ਨੇ ਕ੍ਰਿਆ, ਪ੍ਰਮਾਦ, ਭਾਸ਼ਾ, ਸੁੱਖ ਤੇ ਦੁੱਖ ਸਬੰਧੀ ਅਨੇਕਾਂ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁਛੇ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤੀ ਸੂਤਰ ਵਿਚ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ।

ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੀ ਇਸ ਗਿਆਨ ਭਰਪੂਰ ਚਰਚਾ ਦਾ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਡੂੰਘਾ ਅਸਰ ਹੋਇਆ ।

ਕਈ ਸਾਧੂਆਂ ਤੇ ਗ੍ਰਹਿਸਥਾਂ ਨੂੰ ਅਨੇਕਾਂ ਤੱਤਵਾਂ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ